

1954

TMMOB

Elektrik Mühendisleri Odası
Ücret Belirleme Komisyonu

MÜHENDİS EN AZ ÜCRETİ RAPORU

Aralık 2011
Ankara

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası

1954

MÜHENDİS EN AZ ÜCRETİ RAPORU

1.Baskı, Ankara-Aralık 2011
ISBN:978-605-01-0236-9
EMO Yayın No: GY/2011/5

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası

Ihlamur Sokak No:10 Kat:2 06640 Kızılay Ankara

Tel: (312) 425 32 72 Faks: (312) 417 38 18

<http://www.emo.org.tr> E-Posta: emo@emo.org.tr

Kütüphane Katalog Kartı

658.26 ELE 2011

Mühendis En Az Ücreti Raporu; Yayına Hazırlayan: Elektrik Mühendisleri Odası, --1.bs.--Ankara. Elektrik Mühendisleri Odası, 2012

16 s.:21 cm (EMO Yayın No:GY/2011/5; ISBN:978-605-01-0236-9)

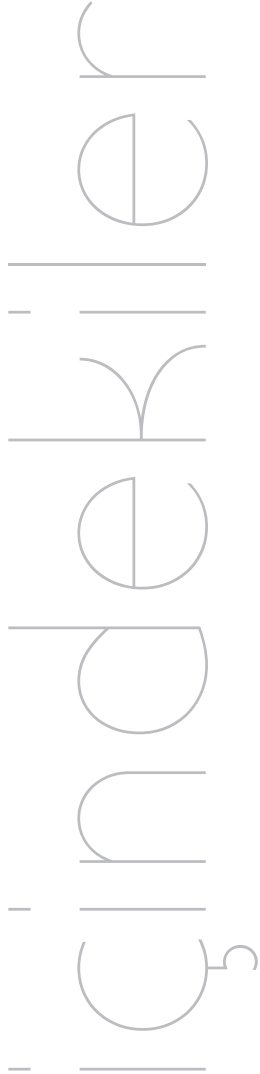
Mühendisler--Ücret Belirleme

Dizgi

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası

Baskı

MATTEK

SUNUŞ

GEREKÇE

SORUNLARIN SAPTANMASI

SORUNLARA YAKLAŞIM

BEKAR MÜHENDİSİN ENAZ ÜCRETİNİN BELİRLENMESİ

EVLİ, EŞİ ÇALIŞMAYAN MÜHENDİS ENAZ ÜCRETİNİN HESAPLANMASI

EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN, 2 ÇOCUKLU MÜHENDİSİN ENAZ ÜCRETİNİN HESAPLANMASI

BİR MÜHENDİSİN ALMASI GEREKEN EN AZ ÜCRET

ÇALIŞMAYAN EŞİN ZORUNLU HARCAMALARI

15-19 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALARI

4-9 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALARI

SONUÇ

Sunuş

Odamız tarafından her yıl mühendislik bürolarında ücretli çalışan mühendisler için asgari ücret belirlenmektedir. Bu çalışmanın sadece SMM(Serbest Müşavir Mühendislik) bürolarında çalışan üyelerimiz için belirlenmesi nedeniyle gereksinimlere yanıt veremediği anlaşılmıştır.

Üyelerin yaşam koşullarında sağlıklı bir temel oluşturacak, günümüz koşulları ve değişik konumda çalışan mühendislerin tümünü kapsayacak, soruna kalıplaşmış bir yaklaşım yerine, bilimsel bir yaklaşım getirmek üzere EMO 42. Dönem Oda Yönetim Kurulu'nun 02.05.2010 tarih ve 42/04 sayılı oturumunda Ücret Belirleme Komisyonu kurulmuştur.

Günümüzde mühendis ücretleri piyasa koşullarına bırakılmış durumdadır. Mühendis, ücret görüşmelerinde çevresinden öğrendiği ücret üzerinden hareket etmektedir. Değişik koşullarda çalışan mühendislerin gereksinimlerini karşılayabilecek ücret için bilimsel geçerliliği olan bir çalışma TMMOB ve EMO içerisinde yapılamamıştır.

Komisyonumuzun yaptığı çalışma, alanında TMMOB ve EMO için önemli bir kilometre taşıdır. Komisyonumuz; uzun süredir konuşulan ancak bir çalışma yapılamayan, kangren haline getirilmiş konuyu çözmek üzere yola çıkmış, her kademe ve deneyimdeki üyeyi kapsayacak bir çalışma yapmayı hedeflemiştir. Mühendisler için konumuna uygun olarak alması gereken ücretle ilgili bir veri olmadığından, iş bulduğunda piyasanın tek yönlü dayatmalarına karşı çıkamamaktadır.

Komisyon kendisine verilen görev üzerine birbiri ile ilişki içerisinde bulunan iki işlevi iki ayrı rapor olarak yayınlamaya karar vermiştir.

Raporumuzun 1. bölümünde; değişik çalışmalar için baz alınarak "Mühendisin maaşı .....TL olmalıdır." gibi yaklaşım yerine, "İnsan için gerekli olan harcamalar nelerdir? Bunlar için ne kadar ücret gereklidir?" sorusunun yanıtının aranması öne çıkarılmıştır. Raporumuzun 2. bölümünde değişik konum ve iş alanlarında çalışan üyelerimizin gereksinimlerini karşılamak için en az ücretin saptanmasına yönelik bir çalışma hazırlanmıştır. Bu çalışma ayrıca yayınlanacaktır.

Komisyon, çalışmasını Elektrik Mühendisleri Odası'nın çeşitli kurullarında ve komisyonlarında tartışmaya açmıştır. Ücretli Çalışan Mühendisler ve Özlük Hakları Komisyonu'nun "Asgari Ücret ve Ücret" başlıklı çalışması bu çalışma ile ortaklaşmaktadır. Şube görüşleri ve Ücretli Çalışan Mühendisler ve Özlük Hakları Komisyonu'nun komisyonumuz ile ortak toplantısındaki görüşleri dikkate alınarak raporun bu bölümüne son şeklini verilmiştir.

Mühendisin alması gereken ücret ile asgari ücretin belirlenmesine yönelik yaklaşım ve baz noktalarında farklılıklar olması doğaldır. Bu çalışmaya gerek olmadığı bile savunulabilir. Ancak hiçbir kuralın olmadığı bir alanda meslektaşının yaşam koşullarını doğrudan etkileyebilecek bir konuda çalışma yapılması zorunluluktur.

Çalışmamız TMMOB ve EMO içinde en azından gereksinim duyulan önemli bir boşluğu dolduracaktır. Gelecekte değişen ve yeni oluşan koşullara göre rapordaki eksikliklerin giderilmesi ve belirlenen katsayılarla düzenleme yapılması zorunluluğu doğabilir.

Çalışmamızın geniş kesimlere duyurulması, kamuoyunda bilinmesi ve basın yayın organları tarafından temel oluşturacak bir veri haline getirilmesi dileğimizdir.

Komisyonumuzun sancılı bir konuyu kısa sürede bitirmesi için gerekli desteği sağlayan EMO Yönetim Kurulu ve raporumuza eleştirilerini sunan ve sunacak herkese teşekkür ederiz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ÜCRET BELİRLEME KOMİSYONU
Aralık 2011

1. GEREKÇE:

TMMOB Yasası⁽¹⁾ Madde 2 c'de "Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak" amacı yer almaktadır.

EMO Ana Yönetmeliği'nin⁽²⁾ de amaç maddesi şöyledir:

"Madde 7- Odanın amaçları şunlardır.

- a) Günün gereklerine, koşullarına ve olanaklarına uygun olarak üyelerinin sorunlarını çözmek için çalışmak, mesleğin üye toplum ve ülke yararlarına göre uygulanması ve geliştirilmesi için gerekli çabaları göstermek, diğer meslek Odaları, üyeleri ve halkla ilişkilerinde dürüstlüğü ve ahlaki korumak, uzmanlık alanında ülke çıkarlarına uygun politikalar üreterek bunları savunmak, kamuoyu oluşturmak, ilgilileri uyarmak,
- d) Üyelerin hak ve yetkilerini korumak, üyeler arası dayanışmayı sağlamak, haksız rekabeti önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

olarak tanımlanmaktadır.

EMO 42. Dönem Yönetim Kurulu:

Odamıza mahkemelerden gelen taleplerin değerlendirilmesi ve ücret belirlenmesi aşamasındaki kriterleri oluşturmak amacıyla Oda Yönetim Kurulu'nun 02.05.2010 tarih ve 42/04 sayılı oturumunda Ücret Belirleme Komisyonu kurulmasına karar verilmiştir.

Komisyonumuz çalışmalarına başladıktan sonra 24-25 Eylül 2010 tarihlerinde gerçekleştirilen TMMOB 41. Dönem Olağanüstü Genel Kurul'unda aşağıdaki karar alınmıştır:

"KARAR NO 7: Örgütlenme Başlığı

14- Mühendis, mimar ve şehir plancıları meslek örgütleri ile birlikte tüm emekçilerin insanca yaşamaya yetecek asgari ücret hakkı mücadelesine katılırlar. TMMOB, üyeleri olan emekçi mühendis, mimar ve şehir plancıların da aralarında bulunduğu tüm işçi sınıfı için insanca yaşam ücretinin belirlenmesi mücadelesini diğer emek ve demokratik kitle örgütleri ile birlikte verir. TMMOB ve bağlı odalar yasa ve yönetmeliklerden aldıkları yetkiyi emekten yana değerlendirerek, insanca yaşanılacak ücreti mühendis, mimar, şehir plancıları için asgari ücret olarak ilan eder ve uygulanmasını sağlar."

Bu gerekçelerden yola çıkan komisyonumuz; çalışmalarını tüm üyelerin sorununa kalıcı çözüm üretmeye yöneltmiştir.

2. SORUNLARIN SAPTANMASI:

Komisyonun çalışması sırasında elde ettiği verilerden birkaç temel sorun olduğu, bu sorunların çözümleri bulunmadan komisyon çalışmasının doğru rotada ilerlemeyeceği belirlenmiştir.

Bunlardan birincisi; "Mühendis birey olarak, en az ne kadarlık bir harcama ile yaşamını sürdürebilir?" İkincisi; "Mühendis tek başına yaşayabileceği, eşi ve çocukları olabileceğinden hareketle bu sosyal statüye göre en az ne kadarlık bir harcama yapması gerekmektedir? Üçüncüsü, günlük yaşamımızda tüm mühendisler aynı işi mi yapmaktadır? Dördüncüsü, yıllardır savunduğumuz Eşit işe eşit ücret anlayışımızdan yola çıkarak tüm işler eşit mi? Ya da hangi işler eşit?"

Komisyonumuz bu dört sorunun yanıtını arayarak;

Mühendisin sosyal yaşam tercihine göre kendisi dışındaki bireylerin en az ne kadarlık bir harcama yapması gerekmektedir? Mühendisin tek başına yaşamayı tercih edebileceği, evlenebileceği ve çocuk sahibi olabileceği gibi değişik sosyal konumda oldukları, bu sosyal konuma göre de zorunlu harcamaları değiştiği bilinmektedir.

Mühendisler günlük yaşantımızda aynı işi mi yapmaktadır? Günlük yaşantımızda ve EMO üyelerinin görev dağılımı incelendiğinde çok değişik konumda, hatta çalıştıkları şirket ve kurumlarda da büyük değişiklikler bulunmaktadır. Bu alanı biraz daha genişlettiğimizde mühendislerin konumu ve çalışılan iş de dikkate alındığında yeni mezundan, değişiklik büyüklükteki şirketlerde Genel Müdüre, Kamu kurumlarında çalışanından Öğretim Görevlisine kadar çok değişik konumları bulunmaktadır.

1 Değişik: KHK/66 - 19.4.1983

2 10.03.2003 tarihinde 25044 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. SORUNLARA YAKLAŞIM:

Mühendisin birincisi ve en önemli sorunu olarak belirlenen "Bir mühendis en az ne kadarlık bir harcama ile yaşamını sürdürebilir?" sorusunun yanıtının bulunması gerekmektedir. Bireyin mesleğine bakılmadan öncelikle insanın yaşaması için gerekli gıda, barınma, giyim vb gereksinimleri karşılamak zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Mühendisler "Eşit işe eşit ücret" almalıdır. O zaman tüm işler eşit midir? Ya da hangi işler eşittir? TMMOB ve EMO'nun değişik etkinliklerinde farklı çalışma alanlarında bulunan mühendislerin benzer zorluklar ve benzer yaklaşımlar yapmak durumunda kalması nedeniyle belirli gruplar altında toplanabileceği, dolayısıyla da bu gruplar içerisinde mesleğini yerine getirenlerin "Eşit Ücreti" almaları gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Çalışmamızın bu bölümü "Mühendisin En Az Ücreti"nin Belirlenmesidir. Ülkemizde bu alanda ciddi referans olarak kabul gören çalışmada bir işçinin yapmış olduğu harcama baz alınmıştır. Bu yaklaşım; evli çiftler arasında sadece erkek mühendisin çalışmakta olduğu kadın mühendisin çalışmadığı gibi bir algıya neden olabilir. Çalışanların büyük çoğunluğunun erkek olmasının yanı sıra harcanan gücün karşılanabilmesi için gerekli besin ihtiyacı daha fazladır. Kadınların besin ihtiyacının erkeklere oranla daha az olduğu da düşünüldüğünde bu yaklaşım çalışanların besin ihtiyacını daha yüksek tutmaktadır.

Sorunu ele alış yönteminde; evli çiftlerde ister erkek çalışsın, ister kadın mühendis çalışsın, sonuçta beslenme için aynı bedel besin için harcanacağından herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Mühendis evli ise eşinin (erkek/kadın) çalışmadığı dikkate alındığı ortaya çıkmaktadır. Yararlandığımız kaynağın yaklaşımından gelen ve yalnızca bekar mühendisin besin ihtiyacını biraz daha fazla bulması nedeniyle kadın ve erkek mühendis beslenme gideri eşit olarak alınmıştır. TMMOB ve EMO'nun yalnızca bu çalışmayla sınırlı olmayıp hayatın tüm alanlarında cinsiyet ayırımına karşı olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

Yaptığımız çalışmada mühendisin sadece bir alanda çalıştığı düşünülmüştür. Mühendisin bağımsız (freelance) çalışması durumunda alması gereken ücret, bu katsayılardan yararlanılarak başka bir çalışma ile yapılabilecektir.

Yukarıda belirtilen temel sorunların çözümünde bilimsel ve hesaplanabilir bir yaklaşımla ele alarak mühendislerin medeni durumu, çalıştığı/çalışacağı alandaki tecrübesi, çalıştığı kurumun büyüklüğü, yıpranma oranı, çalıştığı/çalışacağı alanın risk faktörü gibi özellikler dikkate alınmasının bir zorunluluk olduğu ortaya çıkmaktadır. Gruplamaların ortaya çıkması uzun dönemdir tartışılan ancak tanımını genişletmemiz gereken işleri ve bu işte çalışanların da asgari ücret çalışması içerisinde kendine dayanak bulması zorunlu hale gelmiştir.

Raporun bu bölümündeki insani gereksinimini karşılamak ve medeni durumuna göre alması gereken ücretin belirlenmesi ön plana çıkmaktadır. Raporun 2. Bölümde belirtilen sorunların çözümü için benzer olabilecek bir çalışma detaylı olarak diğer raporda açıklanacağından bu raporda değinilmemiştir.

Bir bireyin yaşamını sürdürmesi için gerekli zorunlu harcama kalemleri:

Beslenme giderleri

- Yiyecek bedeli
- İçecek bedeli

Barınma giderleri

- Konut kirası
- Isınma bedeli
- Elektrik bedeli
- Su bedeli
- Konut Onarım Giderleri (Amortisman)

İletişim giderleri

- Telefon
- Televizyon
- İnternet

Sağlık harcamaları

- Muayene ücreti
- İlaç giderleri
- Temizlik giderleri

Eğitim giderleri

- Eğitim ve geliştirme kurs bedeli

Ulaşım giderleri

- Ulaşım

Giyim giderleri

- Elbise
- Pantolon/Etek
- Gömlek
- Kazak
- Ayakkabı
- Diğer

Sosyal harcamalar

- Tiyatro
- Sinema
- Konser
- Tatil
- Oda, dernek, sendika vb. ödentileri
- Gazete, dergi, kitap vb.
- Birikim

olmak üzere 8 temel başlıkta ele alınması kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuz; çalışmayı 2 bölüm içerisinde ele almaya karar vermiştir.

Birinci bölümde Bekar, alanında deneyimsiz, mühendisin giydirilmemiş(çıplak) ücretinin belirlenmesi başlığı bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır.

İkinci bölümde Mühendislerin; tek (Bekar), evli ve çocuklu olmak gibi özel sosyal yaşantısı gereği harcamalar da dikkate alınmıştır. Geçmişte Türk-İş tarafından 4 kişilik bir aile ile asgari ücrete temel olmak üzere hazırlanan açlık ve yoksulluk sınırı belirleme çalışması, son zamanlarda DİSK gibi İşçi Sendikaları Konfederasyonlarının yanı sıra, Kamu-Sen gibi memur sendikaları tarafından da yapılmaktadır.

Bu güne kadar TMMOB ve EMO içerisinde en az ücret bedeli olarak yayınlanan ücret Sendikaların yapmış olduğu çalışmaya karşılık gelse bile yalnızca bir mühendisin gereksinimi karşılayacak şekilde baz noktası pek de netlik kazanamadan belirlenmiştir. Yeni hesaplamaların temel çıkış noktası ele alınan başlıkların ve yapılan harcamaların açıkça ortaya konulması, üstelik yıllara göre, her ne kadar TÜİK'in Enflasyon verileri benimsenirse bile, önümüzdeki yıllara göre bir artış katsayısı kullanmaya yardımcı olacaktır. Gelecek yıllardaki ücretin ne olması gerekir sorusu yanıtlanmış olacaktır.

Raporda: mühendislerinin alması gereken ücret ile dört kişilik ailenin yoksulluk sınırının ne kadar olması gerektiği sorusunun yanıtı belirlendiğinden en azından EMO üyelerine yönelik kamuoyuna gerekli açıklama yapılabilir.

4. BEKAR MÜHENDİSİN ENAZ ÜCRETİNİN BELİRLENMESİ:

Bu bölümde; yeni mezun veya mesleği ile ilgili olarak ilk kez çalışmaya başlayanların mühendisler baz alınarak çalışma yapılmıştır. Üniversiteden çok önce mezun olursa bile mesleğin yapılmaması, bilgilerin zaman içinde azalması ve alanına yönelik deneyimini olmayanlar ile yabancı dil bilgisi iyi olmayan mühendisleri de bu başlık altında değerlendirmemizi zorunlu kılmaktadır.

Bu gruptaki mühendislerin temel özelliği; olarak deneyimsiz mühendis olarak değerlendirilebilir. Toplumda, TMMOB ve EMO'da deneyimsiz/işsiz teriminden genelde yeni mezun mühendis olarak algılanmakla birlikte komisyonumuz her konum ve deneyim grubunun Elektrik, Elektronik, Bilgisayar ve Biyomedikal Mühendisleri çalışmaları İş Alanlarından birinde, deneyimi dışında bir işi deneyimsiz olarak çalışmak zorunda kalabilir. Çalışmamızda mühendislik alanında hiç deneyimi olmayan ile deneyimi dışındaki alanda çalışmak durumunda kalanları da kapsayacak şekilde ele alınmıştır. Bu güne kadar TMMOB ve EMO içerisinde en az ücret bedeli olarak yayınlanan ücret bu temel özellikteki mühendisin alması gereken ücret olduğu söylenebilir.

Temel özelliği belirtilen Mühendisin alacağı en az ücretinin hesaplanmasında; Bir insanın sağlıklı yaşamını sürdürebilmesi için öncelikle bireyin mesleğine bakılmadan beslenme, barınma, sağlık, giyim, eğitim, sosyal, ulaşım ve iletişim alanındaki ana başlıklarındaki gereksinimleri karşılaması gerekmektedir.

Sayılan temel gereksinim başlıkları oluşturan alt gereksinim başlıkları nelerdir ve günümüzde alt gereksinim başlıklarındaki ihtiyaçları karşılamak için zorunlu harcanmaların karşılığı ne kadardır sorularını yanıtlamanın çözüme yaklaşmakta doğru yöntem olacağı kanısına varılmıştır.

Çalışmamızda; Mühendisin temel insani gereksinimlerine ek olarak mühendislik mesleğini yerine getirmek için ek harcamaların neler olduğu kalem bazında ortaya çıkarılmıştır. Bu grupta hesaplanan ücretin temel ücret olarak değerlendirilmesi gerekir.

Komisyonumuz Bir mühendisin temel ihtiyaç maddeleri belirlenirken aynı zamanda hangi zaman dilimi içerisinde ne kadar gerektiği de dikkate alınarak aşağıdaki saptamayı yapmıştır.

Beslenme giderleri

- Yiyecek bedeli
- İçecek bedeli

Barınma giderleri

- Konut kirası (80 m2)
- Isınma bedeli
- Elektrik bedeli
- Su bedeli
- Konut Onarım Giderleri (Amortisman)

İletişim giderleri

- Telefon
- Televizyon
- İnternet

Sağlık harcamaları

- Muayene ücreti (Yılda 4 kez)
- İlaç giderleri
- Temizlik giderleri

Eğitim giderleri

- Mesleki eğitim, Dil kursu, KPSS kursu, Sınav Bedeli (1000 TL/12 ay)

Ulaşım giderleri

- Toplu taşıma araçları ile ulaşım (günde 2-3 kez x 30 gün)

Giyim giderleri

- Elbise
- Pantolon/Etek
- Gömlek
- Kazak
- Ayakkabı
- Diğer

Sosyal harcamalar

- Tiyatro
- Sinema
- Konser
- Tatil
- Oda, dernek, sendika vb. ödentileri
- Gazete, dergi vb.
- Birikim

Yukarıdaki kalemlerin belirtilen işlevleri yerine getirecek ücret **"TANIMLANAN ÖZELLİKLERİ SAĞLAYAN BİR MÜHENDİSİN ALMASI GEREKEN EN AZ ÜCRET"**TİR.

Beslenme için temel yaklaşım değişik kurum ve kuruluşlarda yer almakla; birlikte çalışmamızda Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından 23 yıldan bu yana aralıksız olarak her ay yapılan "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırmasının Aralık 2011 ayında belirlenen Yetişkin İşçi için açlık bedeli temel alınmıştır.

Ankara'da yaşayan mühendislerin harcama kalemleri ve nitelikleri belirlenen gereksinimleri karşılamak üzere En Az Ücretini saptanmıştır.

5. BİR MÜHENDİSİN ALMASI GEREKEN EN AZ ÜCRET:

BESLENME GİDERLERİ (BE)	
BEKAR VASIFSIZ İŞÇİNİN TÜRK-İŞ'E GÖRE AÇLIK SINIRI ARALIK 2011	259,17 TL
BARINMA GİDERLERİ (BA)	
ANKARA İLİ İÇİN DOĞALGAZLI KONUT KİRASI (60-80 M ²)	600,0 TL
ISINMA BEDELİ (6*100)	70,0 TL
ELEKTRİK BEDELİ (12*50)	40,0 TL
SU BEDELİ (12*25)	25,0 TL
KONUT ONARIM GİDERLERİ (AMORTİSMAN)	50,0 TL
BARINMA GİDERLERİ TOPLAMI	785,0 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ (İ)	
EV TELEFONU	15,0 TL
CEP TELEFONU	45,0 TL
KABLOLU TV	25,0 TL
İNTERNET	30,0 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ TOPLAMI	115,0 TL
SAĞLIK HARCAMALARI (S)	
MUAYENE ÜCRETİ (YILDA 4 KERE)	4,0 TL
İLAÇ GİDERLERİ	6,0 TL
BİREYSEL TEMİZLİK GİDERİ DİŞ FIRÇASI, MACUNU, ŞAMPUAN VB	25,0 TL
KONUT TEMİZLİK GİDERİ DETERJAN GİBİ	10,0 TL
SAĞLIK HARCAMALARI GİDERİ	45,0 TL
EĞİTİM GİDERLERİ (E)	
MESLEKİ EĞİTİM, DİL KURSU, KPSS KURSU, SINAV BEDELİ (1000 / 12)	83,3 TL
ULAŞIM GİDERLERİ (U)	
ANKARA İLİ İÇİN TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İLE	120,0 TL
GİYİM GİDERLERİ (G)	
1 TAKIM ELBİSE/ELBİSE (300 / 12)	25 TL
2 PANTOLON/ETEK (100 / 12)	8,3 TL
4 GÖMLEK (100 / 12)	8,3 TL
2 KAZAK (50 / 12)	4,2 TL
2 AYAKKABI (200 / 12)	16,7 TL
2 DİĞER (150 / 12)	12,5 TL
GİYİM GİDERLERİ TOPLAMI	75 TL
SOSYAL HARCAMALAR (G)	
2 AYDA BİR TİYATRO (20 / 2)	10,0 TL
2 AYDA BİR SİNEMA (20 / 2)	10,0 TL
6 AYDA BİR KONSER (60 / 6)	10,0 TL
KAFE, RESTORAN HARCAMALARI	100,0 TL
1 YILDA 7 GÜNLÜK TATİL (1000 / 12)	83,3 TL
ODA, DERNEK, SENDİKA vb. AİDATLARI	60,0 TL
GAZETE, DERGİ, KİTAP vb.	50,0 TL
BİRİKİM	150,0 TL
SOSYAL HARCAMALAR TOPLAMI	473,3 TL
MÜHENDİS ZORUNLU HARCAMALAR TOPLAMI (BESİN HARCAMALARI HARIÇ)	1.696,67 TL
BİR İŞÇİNİN TÜRK-İŞ AÇLIK SINIRI	259,17 TL
BİR MÜHENDİSİN ALMASI GEREKEN ASGARİ ÜCRET (MÜHENDİS ÜCRETİ)	1.955,84 TL

Ankara'da yaşayan bekar Mühendisin kendi gereksinimlerini karşılayabilmek için (Aralık 2011) alması gereken en az ücret 1.955,84 TL'dir.

6. EVLİ, EŞİ ÇALIŞMAYAN MÜHENDİSİN ENAZ ÜCRETİNİN HESAPLANMASI:

ÇALIŞMAYAN EŞİN ZORUNLU HARCAMALARI:

Çalışmanın ikinci aşamasında evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz bir mühendisin giydirilmemiş ücreti için aşağıdaki kalemlerin birinci aşamada belirlenen ücrete mühendisin çalışmayan eşi nedeniyle aşağıdaki kalemlerde oluşan ek giderler 1. Grupta belirlenen gereksinimlerinden farkı kadar bir ücret eklenmiştir. Bu nedenle eşinin harcamaları ayrı tabloda hesaplanmaktadır. Bu grup içerisinde mesleki anlamda bir deneyimi bulunmayan ve yabancı dil Bilgisi iyi olmayan evli ve eşi çalışmayan mühendisler bu grup içerisinde değerlendirilmektedir.

Ayrıca bu bedele TÜRK-İŞ tarafından Aralık 2011 ayında belirlenen Yetişkin Kadın için açlık bedeli temel alınmış ve eklenmiştir. Kadın Mühendislerde beslenmede harcama yer değiştirmekte toplamda bir değişiklik bulunmamaktadır.

Evli çiftlerin temel harcama kalemleri aşağıdaki maddelerin değerlendirmeye alınması gerekmektedir.

- ✓ Beslenme giderleri (80-100 m2)
- ✓ Barınma giderleri
- ✓ İletişim giderleri
- ✓ Sağlık harcamaları
- ✓ Eğitim giderleri
- ✓ Ulaşım giderleri
- ✓ Giyim giderleri
- ✓ Sosyal harcamalar

Bu tablo birlikte değerlendirildiğinde Aralık 2011 tarihi baz alınarak eşi çalışmayan ve Ankara'da yaşayan mühendisin almış olduğu ücret hesaplanmıştır.

ÇALIŞMAYAN EŞİN ZORUNLU HARCAMALARI

BESLENME GİDERLERİ (BE)	
YETİŞKİN EŞ TÜRK-İŞ'E GÖRE AÇLIK SINIRI ARALIK 2011	218,48 TL
BARINMA GİDERLERİ (BA-EŞ)	
ANKARA İLİ İÇİN DOĞALGAZLI KONUT KİRASİ FARKI (80-100 M ²)	100,00 TL
ISINMA BEDELİ (6*150)	25,00 TL
ELEKTRİK BEDELİ (12*60)	10,00 TL
SU BEDELİ (12*40)	15,00 TL
EK BARINMA GİDERLERİ TOPLAMI	150,00 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ (İ-EŞ)	
EV TELEFONU	5,00 TL
CEP TELEFONU	35,00 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ TOPLAMI	40,00 TL
SAĞLIK HARCAMALARI (S-EŞ)	
MUAYENE ÜCRETİ (YILDA 4 KERE)	2,00 TL
İLAÇ GİDERLERİ	6,00 TL
BİREYSEL TEMİZLİK GİDERİ DİŞ FIRÇASI, MACUNU, ŞAMPUAN VB	25,00 TL
KONUT TEMİZLİK GİDERİ DETERJAN GİBİ	10,00 TL
SAĞLIK HARCAMALARI GİDERİ	43,00 TL
EĞİTİM GİDERLERİ (E-EŞ)	
MESLEKİ EĞİTİM, DİL KURSU, KPSS KURSU, SINAV BEDELİ (500 / 12)	41,70 TL
ULAŞIM GİDERLERİ (U-EŞ)	
ANKARA İLİ İÇİN TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İLE	50,00 TL
GİYİM GİDERLERİ (G-EŞ)	
1 TAKIM ELBİSE/ELBİSE (250 / 12)	20,00 TL
2 PANTOLON/ETEK (100 / 12)	8,00 TL
2 GÖMLEK (50 / 12)	4,00 TL
2 KAZAK (50 / 12)	4,00 TL
2 AYAKKABI (100 / 12)	7,00 TL
2 DİĞER (100 / 12)	8,00 TL
GİYİM GİDERLERİ TOPLAMI	51,0 TL
SOSYAL HARCAMALAR (G-EŞ)	
2 AYDA BİR TİYATRO (20 / 2)	10,0 TL
2 AYDA BİR SİNEMA (20 / 2)	10,0 TL
6 AYDA BİR KONSER (60 / 6)	10,0 TL
KAFE, RESTORAN HARCAMALARI	30,0 TL
1 YILDA 7 GÜNLÜK TATİL (1000 / 12)	83,3 TL
BİRİKİM	50,0 TL
SOSYAL HARCAMALAR TOPLAMI	213,3 TL
MÜHENDİS ZORUNLU HARCAMALAR TOPLAMI (BESİN HARCAMALARI HARIÇ)	589,03 TL
EŞ İÇİN TÜRK-İŞ AÇLIK SINIRI	218,48 TL
ÇALIŞMAYAN EŞ İÇİN ALMASI GEREKEN EK ÜCRET	807,51 TL

Ankara'da yaşayan evli (eşi çalışmayan) Mühendisin eşinin gereksinimlerini karşılayabilmek için (Aralık 2011) kendi harcamalarına ek olarak alması gereken en az ücret **807,51 TL'dir**.

7. EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN, 2 ÇOCUKLU MÜHENDİSİN ENAZ ÜCRETİNİN HESAPLANMASI: ÇOCUKLARIN ZORUNLU HARCAMALARI

Çalışmanın üçüncü aşamasında evli, eşi çalışmayan ve 4-6 yaş grubu 1 çocuk ve 15-19 yaş grubu 1 çocuk sahibi bir mühendisin giydirilmemiş ücreti hesaplanmıştır.

Çalışmada 1. Aşamada hesaplanan ücrete mühendisin çalışmayan eşi ve çocukları nedeniyle aşağıdaki kalemlerde oluşan ek giderler eklenmiştir. Ayrıca bu bedele TÜRK-İŞ tarafından Aralık 2011 ayında belirlenen Yetişkin Kadın, 4-14 yaş grubu 1 çocuk ve 15-19 yaş grubu 1 çocuk için belirlenen açlık bedeli temel alınmış ve eklenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz bir mühendisin giydirilmemiş ücreti için aşağıdaki kalemlerin birinci aşamada belirlenen ücrete eklenmesi gerekmektedir. Bu sosyal durumda olan mühendisin harcamalarında 1. Grupta belirlenen gereksinimlerinden farkı kadar bir ücret ayrıca temel ücrete eklenmiştir. Bu nedenle Mühendis eşinin ve çocuklarının harcamaları ayrı tabloda hesaplamak zorunda kalınmaktadır.

Çalışmada 1. Aşamada hesaplanan ücrete mühendisin çalışmayan eşi nedeniyle aşağıdaki kalemlerde oluşan ek giderler eklenmiştir. Ayrıca bu bedele TÜRK-İŞ tarafından Aralık 2011 ayında belirlenen Yetişkin Kadın için açlık bedeli temel alınmış ve eklenmiştir.

Beslenme giderleri (aylık)

- ✓ Barınma giderleri (80-100 m2) (aylık)
- ✓ Sağlık harcamaları (aylık)
- ✓ Giyim giderleri (yıllık)
- ✓ Eğitim giderleri (aylık)
- ✓ Temizlik giderleri (aylık)
- ✓ Sosyal harcamalar (yıllık)
- ✓ Ulaşım giderleri (aylık)
- ✓ İletişim giderleri (aylık)
- ✓ Amortisman giderleri (aylık)

Bu tablo birlikte değerlendirildiğinde Aralık 2011 tarihi baz alınarak eşi çalışmayan 4-14 ve 15-19 yaş gurubunda iki çocuğu olan ve Ankara'da yaşayan mühendisin almış olduğu ücret hesaplanmıştır.

15-19 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALARI:

BESLENME GİDERLERİ (BE)	
15-19 YAŞ GRUBU ÇOCUK TÜRK-İŞ'E GÖRE AÇLIK SINIRI ARALIK 2011	274,94 TL
BARINMA GİDERLERİ (BA-1Ç)	
ISINMA BEDELİ (6*150)	12,50 TL
ELEKTRİK BEDELİ (12*60)	10,00 TL
SU BEDELİ (12*40)	10,00 TL
EK BARINMA GİDERLERİ TOPLAMI	32,50 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ (İ-1Ç)	
CEP TELEFONU	20,00 TL
İNTERNET	10,00 TL
İLETİŞİM GİDERLERİ TOPLAMI	30,00 TL
SAĞLIK HARCAMALARI (S-1Ç)	
MUAYENE ÜCRETİ (YILDA 4 KERE)	6,00 TL
İLAÇ GİDERLERİ	10,00 TL
BİREYSEL TEMİZLİK GİDERİ DİŞ FIRÇASI, MACUNU, ŞAMPUAN VB	15,00 TL
KONUT TEMİZLİK GİDERİ DETERJAN GİBİ	10,00 TL
SAĞLIK HARCAMALARI GİDERİ	41,00 TL
EĞİTİM GİDERLERİ (E-1Ç)	
15-19 YAŞ GRUBU ÇOCUK EĞİTİM GİDERİ	50,00 TL
ULAŞIM GİDERLERİ (U-1Ç)	
ANKARA İLİ İÇİN TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İLE	60,00 TL
GİYİM GİDERLERİ (G-1Ç)	
ELBİSE/AYAKKABI	40,00 TL
GİYİM GİDERLERİ TOPLAMI	40,00 TL
SOSYAL HARCAMALAR (G-1Ç)	
2 AYDA BİR TİYATRO (15 / 2)	7,50TL
2 AYDA BİR SİNEMA (15 / 2)	7,50 TL
6 AYDA BİR KONSER (30 / 6)	5,00 TL
1 YILDA 7 GÜNLÜK TATİL (800 / 12)	66,66 TL
SOSYAL HARCAMALAR TOPLAMI	86,66 TL
15-19 YAŞINDAKİ BİR ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALAR TOPLAMI (BESİN HARCAMALARI HARİÇ)	340,10 TL
TÜRK-İŞ AÇLIK SINIRI	274,94 TL
15-19 YAŞINDAKİ BİR ÇOCUK İÇİN ALMASI GEREKEN EK ÜCRET	615,04 TL

Ankara'da yaşayan Mühendisin 15-19 yaş grubundaki çocuğunun gereksinimlerini karşılayabilmek için (Aralık 2011) kendi harcamalarına ek olarak alması gereken en az ücret **615,04 TL** 'dir.

4-9 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALARI:

BESLENME GİDERLERİ (BE)	
4-9 YAŞ GRUBU ÇOCUK TÜRK-İŞ'E GÖRE AÇLIK SINIRI ARALIK 2011	187,80 TL
BARINMA GİDERLERİ (BA-2Ç)	
ELEKTRİK BEDELİ (12*60)	10,00 TL
SU BEDELİ (12*40)	10,00 TL
EK BARINMA GİDERLERİ TOPLAMI	20,00 TL
SAĞLIK HARCAMALARI (S-2Ç)	
MUAYENE ÜCRETİ (YILDA 8 KERE)	12,00 TL
İLAÇ GİDERLERİ	20,00 TL
BİREYSEL TEMİZLİK GİDERİ DİŞ FIRÇASI, MACUNU, ŞAMPUAN VB	15,00 TL
EK KONUT TEMİZLİK GİDERİ	5,00 TL
EK SAĞLIK HARCAMALARI GİDERİ	52,00 TL
EĞİTİM GİDERLERİ (E-2Ç)	
EK 4-6 YAŞ GRUBU ÇOCUK EĞİTİM GİDERİ	25,00 TL
ULAŞIM GİDERLERİ (U-2Ç)	
EK ANKARA İLİ İÇİN TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İLE	50,00 TL
GİYİM GİDERLERİ (G-2Ç)	
ELBİSE/AYAKKABI	35,00 TL
EK GİYİM GİDERLERİ TOPLAMI	35,00 TL
SOSYAL HARCAMALAR (G-2Ç)	
4 AYDA BİR TİYATRO (20 / 4)	5,00 TL
EK SOSYAL HARCAMALAR TOPLAMI	5,00 TL
4-9 YAŞINDAKİ BİR ÇOCUĞUN ZORUNLU HARCAMALAR TOPLAMI (BESİN HARCAMALARI HARİÇ)	187,00 TL
4-9 YAŞ GRUBU ÇOCUK TÜRK-İŞ AÇLIK SINIRI	187,80 TL
4-9 YAŞINDAKİ BİR ÇOCUK İÇİN ALMASI GEREKEN EK ÜCRET	374,80 TL

Ankara'da yaşayan Mühendisin 4-9 yaş grubundaki çocuğunun gereksinimlerini karşılayabilmek için (Aralık 2011) kendi harcamalarına ek olarak alması gereken en az ücret **374,80 TL** 'dir.

Mühendis harcamalarından yola çıkarak değişik sayıda aile bireylerine göre olması gereken en az ücret kolay ve basit bir şekilde hesaplanabilir hale gelmiştir. TÜİK'in Tüketici Fiyatları Endeksinden yola çıkarak Aralık 2011 tarihi sonrası gerekli olabilecek herhangi bir zaman dilimi için gereken En Az Ücret belirlenebilecektir.

Yapılan çalışma ile;

Bir Mühendisin yaşamını sürdürebilmesi için gereken en az ücret	: 1.955,84 TL,
Çalışmayan eşin yaşamını sürdürebilmesi için gereken ek ücret	: 807,51 TL,
15-19 yaş grubundaki çocuğun yaşamını sürdürebilmesi için gereken ek ücret	: 615,04 TL,
4-9 yaş grubundaki çocuğun yaşamını sürdürebilmesi için gereken ek ücret	: 374,80 TL,

Özet olarak

Bir Mühendisin yaşamını sürdürebilmesi için gereken en az ücret	1.955,84 TL
Evli İse	2.763,35 TL
Evli ve 4-9 Yaşında Tek Çocuk Var ise	3.138,15 TL
Evli ve 15-19 Yaşında Tek Çocuk Var ise	3.378,39 TL
Evli ve İki Çocuk Var ise	3.753,19 TL

olarak hesaplanmıştır.

RAPORUN 1. BÖLÜMÜNÜN SONUCU:

Komisyonumuz çalışmasının bu bölümünde EMO bünyesindeki mühendisliklerin tümünü kapsayacak şekilde bir yaklaşım sergilenerek soruna çözümünü her aşamada yöntemlerini açıkça belirterek çözüm üretmeye çalışmakla beraber bu bölümde Mühendis ve aile bireylerinin yaşamını sürdürebilmeleri için de gerekli ücret saptanmıştır.

Mevcut en az ücret tarifesinde: yalnızca işe yeni başlayan Mühendis temel alınmış, eşi ve çocukları için herhangi bir gider belirtilmemiştir. Başka bir anlatımla eş ve çocuklar için harcamaların belirtilmemesi Mühendis sanki yalnızca bekar olmak ve yalnız yaşamak durumundadır gibi algı yaratmaktadır. Bu da evli olan mühendislerin aldığı ücreti eşi ile paylaştığından evli ve/veya çocuklu mühendislerin ücreti, doğal olarak, eksik olarak değerlendirilmektedir.

Raporun hazırlanması sırasında Açlık sınırı olarak yararlandığımız Türk-İş verilerinde 10-14 yaş grubunun açlık sınırı belirtilmemiştir. 10-14 yaş grubunda olan çocuklarının yaşamını sürdürebilmesini için gerekli ücretin hesaplanmasında eksiklik olacağı açıkça ortadadır. Bu durum için 4-9 yaş grubu ile 15-19 yaş grubu çocuk harcaması ortalaması almak yaklaşımı ile çözüme gidilebilecektir.

Gelecek dönemler hesaplanırken artış miktarı harcama artış oranına göre artması gerekir. Herkesçe kabul gören başka bir veri olmaması nedeniyle TÜİK Enflasyon artış miktarı kullanılarak Aralık 2011 tarihten ileri doğru oluşacak ücretler belirlenebilir.

Geniş kesimlerce yapılan çalışmadaki bilgilere gereksinim duyduğu bilinmektedir. Çalışmamızın geniş kesimlerce erişebilmesi için ODA'nın gerekli tanıtım çalışmasının yapması önem taşımaktadır. Mühendislerin kendi durumunu değerlendirme yapabilmesi için ODA elektronik ortamından yararlanarak, web portalından kendi gelirin hesaplamasını sağlayacak bir arayüz hazırlaması iyi olacaktır.

Komisyonumuz; EMO Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda işlevini yaparak TMMOB ve diğer ODA'ların için önemli bir veri sağlamıştır. Başta TMMOB olmak üzere diğer Mühendis odalarının da üyelerine yönelik çalışma yapmasını, konuyu geniş kesimlerin gündemine taşımasını bekliyoruz.

EMO'ya kayıtlı mühendisler üzerinde yapılan KÜRESEL KRİZİN ETKİLERİ: EMO ÜYELERİNİN İSTİHDAMI ARAŞTIRMASI (2009)'nda da görüldüğü üzere mühendislerin tamamının aynı sosyal konumda olmamaları nedeniyle, çalışma alanını, konumunu, üstelenilen işin zorluk durumunu ve risklerini de dikkate alan bir çalışmanın yapılıp tüm üyelere duyurularak herkesin gereksinimi karşılanmalıdır.

ÜCRET BELİRLEME KOMİSYONU **Aralık 2011**